

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/102/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7220205353
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuľáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7220205353.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozuľákovvej a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Jany Dudíkovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú U. V., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov matky I. K., nar. X.X.XXXX, bytom vo P. na W. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou so sídlom v Košiciach na Floriánskej 16 a otca G. V., nar. X.XX.XXXX, bytom v W. na D. XX, zastúpenej JUDr. Jarmilou Machovou, advokátkou so sídlom v Košiciach na Štúrovej 20, v konaní o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 15.7.2020 č. k. 19P/184/2020-33 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk otca s maloletou U. V. každý páry kalendárny týždeň v sobotu v dobe od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu v dobe od 9.00 hod. do 18.00 hod. počas prvých dvoch mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia, každý páry kalendárny týždeň v dobe od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. po uplynutí dvoch mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia, každý nepáry kalendárny týždeň v stredu v dobe od 16.00 hod. do 19.00 hod., s tým, že otec je oprávnený prevziať maloleté dieťa pred miestom bydliska matky v určenom čase a je povinný maloleté dieťa v dobe určenej na ukončenie styku vrátiť matke do miesta jej bydliska. Matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať ho otcovi. Určil, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o návrhu otca na zmenu v úprave styku otca s maloletým dieťaťom, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 18P/152/2020.

2. V zákonom stanovenej lehote podala matka maloletej z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP odvolanie proti napadnutému uzneseniu v časti, kde súd nariadil neodkladné opatrenie s tým, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou U. po uplynutí dvoch mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia každý páry kalendárny týždeň v dobe od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Otec podľa nej neosvedčil skutočnosti odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia. Poukázala na to, že mu nikdy nebránila v styku s maloletou, čo vyplýva aj z odôvodnenia súdu prvej inštancie, pričom navrhovala formy stretávania, a to postupné rozširovanie styku bez prespávania, ale neprijal žiaden jej návrh a trval na tom, aby ju mal počas celého víkendu, inak o stretnutie nemal záujem. Poprela, že by s ním odmietala komunikovať, pretože obaja pracovali do 30.6.2020 na miestach, ktoré sú od seba vzdialené asi 50 m na Sídlisku nad Jazerom v Košiciach, dennodenne sa stretávali a mohol ju kedykoľvek osloviť za účelom stretnutia s dcérou. V januári a februári vzal maloletú lyžovať, ale od nástupu koronakrízy sa ich osobný kontakt prerušil najmä z dôvodu mimoriadnych opatrení a tiež preto, že trval na stretnutí počas veľkonočných sviatkov, keď bol zákaz pohybu z jedného okresu do druhého, pričom obaja bývajú v iných okresoch. Poukázala na to, že maloletá sa pri rozhovore s kolíznym opatrovníkom dňa 8.7.2020 jasne vyjadrila, že s otcom by sa chcela stretávať len tak na jeden deň,

lebo u neho nechce spať. Do miesta jej trvalého bydliska do P. pre ňu nechodil. So starou matkou z otcovej strany sa vôbec nestretávala a nestretáva a stará matka o to ani nejaví záujem. Podľa nej do úvahy je potrebné vziať aj to, že otec maloletej je majiteľom psa bojového plemena a počas trvania ich partnerského vzťahu bol často pod vplyvom alkoholu a bol aj agresívnej povahy. Aj maloletá v rozhovore s kolíznou opatrovníčkou dňa 8.7.2020 potvrdila, že otec na matku pred ňou kričal a hádal sa s ňou, na čo sa maloletá rozplakala, ale otec neprestal a kričal ďalej, až ju upokojila tak, že ju vzala do náručia a objala, ale otec nič. Matka ďalej uviedla, že otec býva v spoločnej domácnosti so svojou matkou, ktorá nemá k maloletej vytvorený žiaden vzťah. V spoločnej domácnosti s nimi žije aj jeho brat, ktorý trpí duševnou chorobou a na víkendy si k sebe brávajú ďalšieho duševne postihnutého súrodenca, ktorý je umiestnený v ústave. Má za to, že to nie je absolútne vhodné prostredie na to, aby v ňom maloletá zotrvala dlhší čas a prespávala tam, čo nemôže prispieť k jej zdravému fyzickému a duševnému vývinu. S výnimkou otca sú to pre maloletú cudzí ľudia, ku ktorým nemá žiadnu dôveru. Pokiaľ bude mať odvolací súd za to, že je potrebné do rozhodnutia vo veci samej upraviť styk neodkladným opatrením v rozsahu, ktorý nenamieta, bude to rešpektovať, ale zároveň má za to, že nie je v žiadnom záujme dieťaťa, aby u otca prespávalo, teda ani aby bolo stanovené krátke adaptačné obdobie, po uplynutí ktorého by zostávala u otca na noc. Podľa nej psychickú pripravenosť maloletej na rozšírenie styku vrátane prespávania a rovnako pripravenosť otca je možné zistiť iba na základe odborného stanoviska znalca z odboru detskej psychológie vo veci samej. Poukázala na to, že nariadením neodkladného opatrenia, kedy maloletá nebude prespávať u otca, nedôjde z objektívnych príčin k odcudzeniu medzi nimi, pretože sa budú stretávať každý párný aj nepárny týždeň a otec bude mať možnosť budovať si s ňou plnohodnotný vzťah. Preto navrhuje, aby odvolací súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, alternatívne aby napadnuté uznesenie zmenil tak, že otec sa bude s maloletou stretávať každý párný kalendárny týždeň v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 16.00 hod. do 19.00 hod.

3. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol, aby odvolací súd odvolanie ako nedôvodné zamietol. S rozsahom úpravy styku podľa napadnutého uznesenia sa v plnom rozsahu stotožňuje. Konštatoval, že už dlhšiu dobu sa snažil s matkou dohodnúť na mimosúdnej úprave styku, avšak dohodnúť sa nechcela a styk s dcérou mu neumožňovala. Poukázal na to, že matka nariadené neodkladné opatrenie rešpektuje, čo do rozsahu upraveného styku, a voči jeho starostlivosti doposiaľ nemala ani neprezentovala žiadne výhrady ani námietky. Uviedol, že maloletú si preberá v stanovenom čase a na stanovenom mieste a rovnako v stanovenom čase a na stanovenom mieste jej ju odovzdáva. Počas stretnutí zabezpečuje dcéru plnohodnotný a počas víkendov aj celodenný program, v ktorom sú zohľadnené požiadavky maloletej na voľnočasové aktivity. Takto sa mohol s dcérou nielen konečne stretnúť, čo bola veľmi silná emócia, ale aj rozvrhnúť program určeného styku, čím sa mu otvoril priestor na realizáciu svojich rodičovských práv a povinností, o ktoré bola maloletá doposiaľ ochudobnená. Bez nariadenia neodkladného opatrenia by hrozilo vážne narušenie dobre a od narodenia vybudovaného vzťahu medzi nimi, pretože matka sa snažila tento kontakt zamedziť po dobu niekoľkých mesiacov. Zdôraznil, že matka bez námietok rešpektovala napadnuté uznesenie a po jeho vydaní neprezentovala ani na pôde úradu práce ani voči jemu žiadne výhrady k poskytovanej starostlivosti. Poukázal na to, že z predchádzajúceho vzťahu má dve toho času plnoleté dcéry, s ktorými má silné citové puto a obe majú záujem na udržiavaní a budovaní vzťahu s maloletou U., okrem toho jeho starostlivosť o maloletú je na požadovanej úrovni, nakoľko jej matka kvôli pracovným aktivitám veľa cestovala a starostlivosť o ňu ponechávala s dôverou na jeho pleciach. Podľa neho maloletá sa dožaduje styku s ním, bez problémov a s radosťou je s ním celú sobotu aj nedeľu, čo je v príkrom rozpore s tvrdeniami matky, že stačí jej s ním jeden deň. Za uplynulé takmer dva roky matka nevyvinula žiadnu aktivitu smerujúcu k umožneniu stretnutí, bol to on, kto chodil dcéru každé ráno čakať pred predškolské zariadenie a potom aj pred školu. Matka zmarila každé stretnutie, ktoré nevyhovovalo jej predstavám, zo svojej vôle a vlastnou aktivitou mu neumožnila žiaden styk. Za štyri mesiace pred podaním jeho návrhu neumožnila prístup maloletej k nemu ani jedenkrát a v podanom odvolaní sa nehanbí ho osočovať, že počas pandémie nemal o stretnutia záujem, čo sa nezakladá na pravde, lebo stretnúť sa chcel, ale stále ho odbila s odkazom na pandémiu COVID 19. Otec ďalej uviedol, že nariadené neodkladné opatrenie nemôže nikoho poškodiť, práve naopak, dokáže styk zastabilizovať. Zámer súdu prvej inštancie je z napadnutého uznesenia zrejмый, a to pomaly, postupne a bez nátlaku vytvoriť priestor na radosť zo spoločne stráveného času. Poukázal na to, že s dcérou primeraným spôsobom hovoril o tom, že po určitom čase bude v byte s ním, jeho mamou a bratom aj spať. Rozprávali sa o tom, ako by chcela mať zariadený svoj priestor v byte, napr. akú posteľ chce mať, aký nábytok a pod. O všetkom sa rozprávali aj dohodli. Radikálna zmena nastala v dňoch 22. a 23.8.2020, keď mu maloletá povedala, že zatiaľ netreba pre ňu v byte nič zariaďovať a nebude

tam zatiaľ spať, „lebo bude o tom rozhodovať druhý súd“. Od prvého stretnutia maloletej s ním, t.j. od 25.7.2020 to bolo prvýkrát, keď maloletá hovorila o súde. Ostal tým nemilo prekvapený, prečo matka dcéru týmto zaťažuje. Poukázal na to, že matka je povinná pripraviť maloletú na styk nielen fyzicky, ale aj psychicky, aby nemala dôvod byť v strese a napätí. Matka jej totiž neustále prízvukuje, že sa o ňu bojí, čo všetko nesmie robiť, kam nesmie ísť a pod., pričom on sa tiež o ňu bojí a cíti za ňu zodpovednosť. Za šikanu považuje to, že matka maloletú vybavila mobilným telefónom resp. smart hodinkami s telefónom a príkazom, aby jej každú hodinu telefonovala a referovala, čo robia. Maloletá je tak celý čas v napätí, čo môže a čo nie a nevie sa uvoľniť. Každú hodinu poslušne podávala matke správy o priebehu styku až do doby, kým neurčil pevné pravidlá na používanie telefónu, keďže jej to znepríjemňovalo styk s ním. Záverom uviedol, že námietky matky vo vzťahu k jeho zdravotne postihnutému súrodencovi považuje za neetické, primitívne a nemiestne. Nerád uvádza, že o maloletú U. sa počas letných prázdnin a pracovnej zaneprázdnenosti matky stará matkina sestra, ktorá je ZŤP, v dôsledku mozgovej obrny má značné problémy s chôdzou, ale to zrejme matke neprekáža.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadril.

5. Podľa § 2 ods. 1 Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (Ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 cit. ust. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Podstata odvolacej argumentácie matky proti napadnutému uzneseniu spočíva v jej nesúhlase s tým, aby maloletá U. u otca prespávala po uplynutí dvojmesačného adaptačného obdobia, toto obdobie považuje za príliš krátke. Navrhuje, aby psychická pripravenosť maloletej na rozšírenie styku a prespávanie u otca bola posúdená na základe znaleckého dokazovania vo veci samej, pričom zároveň namieťa prítomnosť otcovej matky a jeho súrodencov trpiacich duševnou chorobou v byte, v ktorom sa má realizovať styk, z dôvodov, že maloletá nemá k nim vybudovaný žiaden vzťah.

8. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je nutné použiť takú interpretáciu účelu neodkladného opatrenia v súlade s čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, výsledkom ktorého nemôže byť minimálna miera ochrany základných práv ako určitého štandardu, teda neodkladné opatrenie upravujúce styk rodiča s dieťaťom musí byť použité s ohľadom na charakter a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, v ktorom je možno realizovať i neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, takzvanú výchovu prítomnosťou či príkladom, ktorá je, ako je všeobecne známe, tou najúčinnějšíou výchovnou metódou. Akákoľvek deformácia vzťahu rodiča a dieťaťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe len ťažko napravitelná. Právu styku rodiča s dieťaťom korešponduje právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, ako aj právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa čl. 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Pri úprave styku je zásadne potrebné vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, to znamená počas pracovných dní, školského roka, aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Právo stretávania sa s dieťaťom (právo styku) zaručuje oprávnenej osobe právo vidieť dieťa, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a právo na náhradu za čas styku, ktorý sa nere realizoval z dôvodov, ktoré nespočívali v osobe oprávneného. Zásahy do riadnej realizácie týchto čiastkových oprávnení sú obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine. Výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, kedy záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplne zakázané. Ide však o výnimočné riešenie, ktoré prenikavo zasahuje do výkonu práv a povinností rodiča, ako aj práv dieťaťa, preto je vždy potrebné spoľahlivo zistiť, či realizácia styku s dieťaťom skutočne ohrozuje jeho záujem, alebo či ide iba o predstieraný stav vyvolávaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Rodičovské práva a

povinnosti sú budované na základe rovnoprávneho postavenia otca a matky pri ich výkone, pričom je v záujme dieťaťa, aby mu nebolo odňaté právo mať zabezpečený pravidelný osobný kontakt s oboma rodičmi. Ani jednému z rodičov nepatrí právo obmedzovať pri starostlivosti o dieťa druhého rodiča (pokiaľ o tom nerozhodne súd).

9. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 a 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario a dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, že v danom prípade bola splnená zákonná podmienka pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorou je naliehavosť úpravy pomerov daná záujmom maloletého dieťaťa na udržovaní a prehlbovaní citovej väzby k otcovi. Otec malotej dostatočným spôsobom osvedčil bezodkladnú potrebu upraviť styk s maloletým dieťaťom, ktorý doposiaľ upravený nebol, pričom je zrejmé, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú a nevedia sa dohodnúť na podmienkach a pravidelnej realizácii styku otca s dieťaťom, okrem toho matka má zjavne odlišnú predstavu o jeho rozsahu. Otec je týmto spôsobom vylúčený z pravidelného styku s maloletou U., čo je v rozpore s jej záujmom. Odvolací súd sa stotožnil aj s rozsahom a frekvenciou úpravy styku, ktorý zodpovedá účelu neodkladného opatrenia, ktorým je dočasná úprava pomerov v nevyhnutnom rozsahu a súčasne zohľadňuje aj vek maloletého dieťaťa, pričom z obsahu spisu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obmedzenie styku otca s maloletou v súlade s odvolacími námietkami matky. Je evidentné, že maloletá U. má s otcom dobrý vzťah, teší sa na stretnutia s ním, pričom pokiaľ matka v odvolaní žiada určitú krokovú postupnosť, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v napadnutom uznesení adekvátne a citlivo prihliadal na postupné zvyšovanie rozsahu styku, keď určil dvojmesačné tzv. adaptačné obdobie, počas ktorého bude maloletá U. nepochybne pripravená na to, aby mohla prenocovať v byte otca. Matka na jednej strane nenamieta, aby bol styk dočasne upravený každý párny kalendárny týždeň v sobotu v dobe od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu v dobe od 9.00 hod. do 18.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v stredu v dobe od 16.00 hod. do 19.00 hod., z čoho odvolací súd usudzuje, že počas dňa jej prítomnosť starej matky a súrodencov otca neprekáža, na druhej strane nesúhlasí s tým, aby tam maloletá prenocovala. Uvedené argumenty matky odvolací súd považuje za rozporuplné a zároveň zdôrazňuje, že v konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem dieťaťa, ktorý nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii výchovného prostredia a styku s dieťaťom. Pokiaľ matka v odvolaní poukazuje na to, že maloletá sa mala pri rozhovore s kolíznym opatrovníkom vyjadriť, že s otcom by sa chcela stretávať len tak na jeden deň, lebo u neho nechce spať, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že aj keď právo maloletého dieťaťa slobodne vyjadriť svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú je jeho nepopierateľným právom, konečné hodnotenie, resp. posúdenie záujmov maloletého dieťaťa patrí súdu, ktorý musí korigovať predstavy a názory dieťaťa o tom, čo je pre neho v konkrétnej veci vhodné a čo nie, pričom pri zisťovaní vôle maloletého dieťaťa tiež musí prihliadať na jeho vek, schopnosť vyjadriť svoj názor samostatne bez vplyvu iných osôb na jeho prejavenu vôľu a to aj v tom smere, či názor dieťaťa nie je podmienený psychickou manipuláciou dieťaťa zo strany rodičov alebo iných osôb. Z obsahu spisu ani z vyjadrenia maloletého dieťaťa nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by osvedčovali tak závažný dôvod, pre ktorý by nebolo v záujme sedemročnej U. každý druhý víkend jednu noc prespať u otca, okrem toho matka ničím neosvedčila svoje tvrdenie, že by mal otec problém s alkoholom a bol agresívnej povahy, pretože aj sama maloletá kolíznemu opatrovníkovi potvrdila, že otec je počas stretnutí aj počas telefonátov s ňou „milý“. Odvolací súd zdôrazňuje, že s poukazom na to, že vo veci samej prebieha konanie o úpravu styku, v ktorom po vykonaní dokazovania súd rozhodne o rozsahu styku otca s dieťaťom, má nariadené neodkladné opatrenie len dočasný charakter a zásadne neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej.

10. Vzhľadom na to, že bola osvedčená naliehavosť okamžitej (neodkladnej) ingerencie súdu do pomerov účastníkov, odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením a len na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody.

11. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§393 ods. 3 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).